

Esirasi Esirasi a Fe Taruxuna

Kitabun yireni ito nun Neyemi nun Taruxune kitabun yirene birin waxati kedenna nan ma fe falama. E birin səbəxi xaxili kedenna nun wali kedenna nin. Esirasi Kitabun yirena feene ligaxi Taruxune Firindena feene xanbi ra. Esirasi a taruxun fələn waxatin naxan yi, Ala Batu Banxin nun Yerusalen taan bata yi kala yəngəni nun. Yamaan fəxə kedenna bata yi suxu yəngəni nun, e xali konyiyani Babilən taani.

Perisene to sənbən sətə, e Manga Kirusi yamarin fi nən Yahudiyane ma, a e mən xa sa Ala Batu Banxin ti Yerusalen taani (Esirasi 1). A lixi, na yamarin bata Nabi Yeremi a nabiya falana ndee rakamali. Na feen səbəxi Yeremi 25.1-14 kui. A feen mən səbəxi Daniyeli 9.2 kui. Daniyeli mən Yesu fa waxatina fe falaxi nən nabiya falani. A waxati saxin fələxi Manga Kirusi a yamarini ito waxatin nan ma. Na feen səbəxi Daniyeli 9.25 kui. Fata mangana yamarini ito ra, Isirayila kaa wuyaxi yi xətə Yerusalen yi naxanye bata yi suxu yəngəni (Esirasi 2). E wali singen Yerusalen yi, e yi saraxa ganden nafala, e yi Ala Batu feene fələ mənni (Esirasi 3). E yi e yitənma Ala Batu Banxin yətəen ti feen na waxatin naxan yi, yaxune yi e matandi fələ, e kədine rasiga Perise mangane ma. A rajanna, Perise mangane mən yi na yamari kedenna fi, yamaan yi banxin ti. (Keli Esirasi 4 ma han 6)

A yire firindena a yεbama Saraxaralina Esirasi Yahudiyane dina feene yitɔn kii naxan yi Yerusalen yi alogo e mɔn xa Ala Batu a kiini (Keli Esirasi 7 ma han 10).

Kirusi yi Isirayila kaane mali

Taruxune Firinden 36.22-23

¹ Perise yamanan manga Kirusi a mangayaan jεε singeni, Alatala yi Kirusi xaxinla rabi alogo Alatalaa falan xa kamali a naxan fala Yeremi xa. Perise mangan yi falani ito rali, a yi a sebe a yamanan yiren birin ma, a naxa, ² “Perise manga Kirusi naxa iki, ‘Alatala, Ala Naxan Kore, na bata yamanane birin so n yii dunuja yi, a bata n yamari a n xa a batu banxin ti Yerusalen taani Yuda yi. ³ A yamaan muxun naxanye ra ε yε, e Ala xa lu ne xən, ne xa xεtε Yerusalen taani Yuda yi, e sa Alatala Batu Banxin ti na, Isirayilaa Ala. Ala nan a ra naxan Yerusalen yi. ⁴ Isirayila yamaan muxu dɔnxεn naxanye luxi e nii ra, ne nema dɔxi dεdε yi, men kaane xa e mali e yi seene fi e ma, gbeti fixεn nun xεmaan nun se gbεtεye nun xuruseene, e yi jεnige ma saraxane fi Ala Batu Banxina fe yi naxan Yerusalen yi.’ ”

⁵ Nayi, Yuda nun Bunyamin denbaya xunne nun saraxaraline nun Lewi bɔnsɔnna muxune, e nun Ala xaxinla fi naxanye birin ma, ne yi e yitɔn, e xa siga Alatala Batu Banxin tideni Yerusalen yi. ⁶ Naxanye birin yi e rabilinni, ne birin yi fa mali seene ra, gbeti fixεn nun xεmaan nun se gbεtεye nun xuruseene nun se fajine, e nun jεnige ma saraxane. ⁷ Nebukadanesari seen naxanye tongo Alatala Batu Banxini Yerusalen yi, a sa ne sa a gbee

ala batu banxini, Manga Kirusi yetεen yi ne raxεtε.
⁸ Perise yamanan manga Kirusi a yamarin bun, gbeti ramaran Mitiredati yi ne ramini. Mitiredati yi Ala Batu Banxin seene yate Sesεbasari xa, Yuda mangana dii xεmεna, a yi e birin tεnge. ⁹ E yaten nan ito ra: goronna xεma dixin tonge saxan e nun goronna gbeti fixε dixin wuli keden e nun file məxənən nun solomanaanin e nun ¹⁰ igelengenna xεma dixin tonge saxan e nun a gbeti fixε dixin kεmε naanin e nun fu, e nun se gbεtεye, ne fan wuli keden. ¹¹ Se xεma daxine nun a gbeti fixε daxine birin malanxina, wuli suulun kεmε naanin. Muxu suxine yi tema waxatin naxan yi, Sesεbasari fan yi te e birin na na waxatini keli Babilon yi siga Yerusalen yi.

2

Muxu suxin naxanye xεtε Neyemi 7.6-72

¹ Babilon mangan Nebukadanesari bata yi Yuda yamanan muxun naxanye suxu, a siga ne ra Babilon yi, e mən yi xεtε e taane yi Yerusalen nun Yuda yi, ne nan itoe ra ² naxanye xεtε e nun Sorobabeli: Yosuwe nun Neyemi nun Seraya nun Relaya nun Marodoke nun Bilisan nun Misipari nun Bigiwayi nun Rexun e nun Banaha.

Isirayila yamaan yaten nan itoe ra, xεmεne gbansan:

³ Parosi xabilana: Muxu wuli firin kεmε tonge solofer e nun firin,

⁴ Sefati xabilana: Muxu kεmε saxan tonge solofer e nun firin,

⁵ Ara xabilana: Muxu kεmε soloferē tonge soloferē e nun suulun,

⁶ Yosuwe nun Yowaba yixetene Paxata-Moyaba xabilani: Muxu wuli firin kεmε solomasexε fu nun firin,

⁷ Elan xabilana: Muxu wuli keden kεmε firin tonge suulun e nun naanin,

⁸ Satu xabilana: Muxu kεmε solomanaanin tonge naanin e nun suulun,

⁹ Sakayi xabilana: Muxu kεmε soloferē tonge sennin,

¹⁰ Bani xabilana: Muxu kεmε sennin tonge naanin e nun firin,

¹¹ Bebayi xabilana: Muxu kεmε sennin məxəjən nun saxan

¹² Asagada xabilana: Muxu wuli keden kεmε firin məxəjən nun firin,

¹³ Adonikami xabilana: Muxu kεmε sennin tonge sennin e nun sennin,

¹⁴ Bigiwayi xabilana: Muxu wuli firin tonge suulun e nun sennin,

¹⁵ Adin xabilana: Muxu kεmε naanin tonge suulun e nun naanin,

¹⁶ Xesekiya yixetene Ateri xabilani: Muxu tonge solomanaanin e nun solomasexε,

¹⁷ Besayi xabilana: Muxu kεmε saxan məxəjən nun saxan,

¹⁸ Yora xabilana: Muxu kεmε fu nun firin,

¹⁹ Xasun xabilana: Muxu kεmε firin məxəjən nun saxan,

²⁰ Gibari xabilana: Muxu tonge solomanaanin e nun suulun,

²¹ Bətələmi taan muxune: Muxu kεmε məxəjən nun saxan,

²² Netofa taan muxune: Muxu tongue suulun e nun sennin,

²³ Anatɔti taan muxune: Muxu kɛmɛ məxəjɛn nun saxan,

²⁴ Asamawɛti taan muxune: Muxu tongue naanin e nun firin,

²⁵ Kiri�ati-Yeyarin taan muxune nun Kefira kaane nun Beroti kaane: Muxu kɛmɛ solofera tongue naanin e nun saxan,

²⁶ Rama nun Geba taane muxune: Muxu kɛmɛ sennin məxəjɛn nun keden,

²⁷ Mikimasi taan muxune: Muxu kɛmɛ məxəjɛn nun firin,

²⁸ Beteli nun Ayi taane muxune: Muxu kɛmɛ firin məxəjɛn nun saxan,

²⁹ Nebo taan muxune: Muxu tongue suulun e nun firin,

³⁰ Magbiki taan muxune: Muxu kɛmɛ tongue suulun e nun sennin,

³¹ Elan bonna xabilana: Muxu wuli keden kɛmɛ firin tongue suulun e nun naanin,

³² Xarimi xabilana: Muxu kɛmɛ saxan məxəjɛ,

³³ Lodi nun Xadidi nun Ono taane muxune: Muxu kɛmɛ solofera məxəjɛn nun suulun,

³⁴ Yeriko taan muxune: Muxu kɛmɛ saxan tongue naanin e nun suulun,

³⁵ Sena taan muxune: Muxu wuli saxan kɛmɛ sennin tongue saxan,

³⁶ Saraxaraline: Yosuwe yixetene Yedaya xabilani: Muxu kɛmɛ solomanaanin tongue solofera e nun saxan,

³⁷ Imeri xabilana: Muxu wuli keden tongue suulun e nun firin,

³⁸ Pasaxuri xabilana: Muxu wuli keden kəmə firin tonge naanin e nun solofera,

³⁹ Xarimi xabilana: Muxu wuli keden fu nun solofera.

⁴⁰ Lewi bənsənna muxune: Yosuwe xabilan nun Hodafiya yixətəne Kadamile xabilani: Muxu tonge solofera e nun naanin.

⁴¹ Bəti baane: Asafi xabilani: Muxu kəmə məxəjən nun solomasəxə.

⁴² Kantan muxune Ala Batu Banxini: Salun xabilan nun Ateri xabilan nun Talamən xabilan nun Akubu xabilan nun Xatita xabilan nun Sobayı xabilana, e birin malanxina: Muxu kəmə tonge saxan e nun solomanaanin.

⁴³ Ala Batu Banxin walikəne xabila yeeñ ma: Sixa nun Xasufa nun Tabayoti nun ⁴⁴ Kerosi nun Siyaha nun Padon nun ⁴⁵ Lebana nun Xagaba nun Akubu nun ⁴⁶ Xagabi nun Sanlayi nun Xanan nun ⁴⁷ Gideli nun Gaxara nun Reyaya nun ⁴⁸ Resin nun Nekoda nun Gasami nun ⁴⁹ Yusa nun Paseya nun Besayı nun ⁵⁰ Asana nun Meyunin nun Nefusin nun ⁵¹ Bakabuku nun Xakufa nun Xaraxuru nun ⁵² Basaliti nun Mexida nun Xarasa nun ⁵³ Barakosi nun Sisera nun Tama nun ⁵⁴ Nesixa e nun Xatifa.

⁵⁵ Sulemani a walikəne xabilane yi: Sotayı yixətəne nun Sofereti yixətəne nun Peruda yixətəne nun ⁵⁶ Yaala yixətəne nun Darakon yixətəne nun Gideli yixətəne nun ⁵⁷ Səfati yixətəne nun Xatili yixətəne nun Pokereti-Hasebayin yixətəne nun Ami yixətəne.

⁵⁸ Ala Batu Banxin walikəne nun Sulemani a walikəne yixətəne malanxina: Muxu kəmə saxan tonge solomanaanin e nun firin.

59 Muxu suxine nan itoe ra naxanye fa sa keli Tela-Mela nun Tela-Harasa nun Kerubu-Adan nun Imeri taane yi naxanye mi nœ a yite a e denbayane nun e xabilane kelixi Isirayila nin: **60** Delaya xabilan nun Tobiya xabilan nun Nekoda xabilan ye: Muxu kœmœ sennin muxu tongue suulun e nun firin.

61 Saraxaraline ye: Xobaya yixetene nun Hakösi yixetene nun Barasilayi yixetene fan yi na kii nin. E yi xemene ito xili bama Barasilayi bayo a bata yi Galadi kaan Barasilayi a dii temena nde futu. **62** E yi e benbane taruxu kœdin fen, koni e mi a to. E yi e ba saraxaraliyani, e yi e yate sarijantarene ra. **63** Yamana kanna yi e yamari a e nama se sarijanxine don han saraxaralina nde yi sotœ naxan masensenna tiye Yurima nun Tumin na.*

64 Yamaan birin malanxina muxu wuli tongue naanin e nun firin kœmœ saxan tongue sennin, **65** e walike xemene nun e walike jaxanle mi yi ne ye, naxanye xasabin yi lanxi muxu wuli solofera kœmœ saxan tongue saxan e nun solofera ma. Beti ba xemene nun jaxanle muxu wuli firin fan mi yi ne ye. **66** So kœmœ solofera tongue saxan e nun sennin nun gbaxalo† kœmœ firin tongue naanin e nun suulun fan yi e yii e nun **67** nœgome kœmœ naanin tongue saxan e nun suulun nun sofali wuli sennin kœmœ solofera moxœje.

68 Denbaya xunna muxu wuyaxi, e to Alatala Batu Banxin li Yerusalen yi, e yi jœnige ma sarax-

* **2:63:** Yurima nun Tumin masensen ti seene fe sœbœxi Xœrœyaan 28.30 kui. Saraxaraline yi masensenna tima ne nan na alogo e xa Ala sagoon kolon. † **2:66:** Gbaxaloni itoe sotœma soon nun sofanla na diin sotœ waxatin naxan yi.

ane ba Ala Batu Banxin ti feen na alogo a mən xa ti a tideni. ⁶⁹ E yi e nafunla ba wanla fe yi lan e fəren xasabin ma, e birin malanxina xəmaan gbanan wuli tonge sennin wuli keden e nun wure gbeti fixən kilo wuli firin kəmə suulun, e nun saraxarali domaan kəmə. ⁷⁰ Saraxaraline nun Lewi bənsənna muxune nun yamanan muxune nun bəti baane nun kantan tiine nun Ala Batu Banxin walikəne yi dəxə e taane yi, Isirayila kaane birin fan yi e taane yi.

3

Saraxa ganden ti fe na

¹ Nəen kike soloferedena a liyə, Isirayila kaane birin bata yi dəxə e taane yi. Nayi, yamaan yi e malan xaxili kedenni Yerusalən yi. ² Yosadaki a dii xəmen Yosuwe nun a ngaxakeden saraxaraline nun Selatili a dii xəmen Sorobabeli nun a xabilan muxune mən yi saraxa ganden nafala Isirayilaa Ala xa alogo e xa saraxa gan daxine ba, alo a səbəxi Nabi Musaa sariya kədin kui kii naxan yi. ³ E yi gaxuxi e rabilinna siyane yəə ra, koni e mən yi saraxa ganden bətən sa, e a rafala a yire fonni, e yi saraxa gan daxine ba Alatala xa, e nun xətən ma saraxa gan daxine nun pənbanna xiine. ⁴ E yi Bubu Kui Sanla* raba alo a səbəxi kii naxan yi, e yi saraxa gan daxine yatəne ba naxanye lan sali ləxəne ma alo a səbəxi kii naxan yi. ⁵ Na danguxina, e lu saraxa gan daxine bə yəyə, kike nənən saraxa gan daxine nun sanla naxanye birin nabama Alatala xa, e nun naxanye birin yi pənige

* **3:4:** Bubu Kui Sanla fe səbəxi Saraxaraline 23.33-38 kui.

ma saraxane bama Alatala xa. ⁶ Kike solofereden xi singeni, e yi saraxa gan daxine ba fələ Alatala xa. Anu, na waxatini, Alatala Batu Banxin munma yi bətən sa singen.

⁷ E yi gbetin so gəmə sonle nun kamudərəne yii, e mən yi donseene nun minseene nun turen so Sidən kaane nun Tire kaane yii alogo e xa sa fa suman wudine ra igen xun ma sa keli Liban yi siga han Yafa, alo Perise yamanan mangan Kirusi a yamari kii naxan yi. ⁸ Nee firinden kike firinden e so xanbini Ala Batu Banxini Yerusalən yi, Selatili a dii xəmən Sorobabeli nun Yosadaki a dii xəmən Yosuwe nun e ngaxakedenna bonne yi wali fələ, saraxaraline nun Lewine e nun naxanye birin fa Yerusalən yi, sa keli konyiyani, e yi Lewine ti Alatala Batu Banxin wanle xun na naxanye bata yi nee məxəjə e nun nde sətə. ⁹ Lewi bənsənna muxun naxanye a ragidi a e xa Ala Batu Banxin walikəne xun mato a ra, ne ni i ra: Yosuwe nun a dii xəməne nun a ngaxakedenne nun Kadamile nun a dii xəmən naxanye yi findixi Yuda kaane ra Hodawiya xabilani, e nun muxune Xenadada xabilani, ne dii xəməne nun e xunyəne. ¹⁰ Walikəne to Alatala Batu Banxin bətən sa, e yi saraxaraline lu e danna, e maxidixi saraxaraliya dugine yi, xətane suxi e yii. E nun Lewine nan yi tixi na naxanye yi Asafi xabilani, karijanne suxi naxanye yii alogo e xa Alatala tantun alo Isirayila manga Dawuda a yita kii naxan yi. ¹¹ E yi e bode yabima Alatala batu xuiin nun a tantun xuiin nin falani itoe ra, e naxa,

“Amasətə a fan,

a hinanna luma nən Isirayila xa habadan!”

Yamaan birin yi gbelegbelema, e Alatala tantunma, bayo e bata yi Alatala Batu Banxin bëten sa. ¹² Koni, saraxarali wuyaxi yi na, e nun Lewi bënsënna muxune nun denbaya xunna naxanye bata yi fori, naxanye banxi singen to, ne yi wugama e to yamaan to Ala Batu Banxi nñen bëten se. Muxu wuyaxi fan yi gbelegbelema sewani. ¹³ Yamaan mi yi fa nœ wuga xuiin nun sewa xuiin tagi rabε, bayo yamaan yi gbelegbelema, e gbelegbelema xuiin yi siga pon!

4

Ala Batu Banxin tifena

¹ Yuda bënsënna nun Bunyamin bënsënna yaxune yi a mε a muxun naxanye kelixi konyiyani, ne Alatala Batu Banxin tima, Isirayilaa Ala. ² E fa Sorobabeli nun denbaya xunne fëma, e yi a fala e xa, e naxa, “En birin nan a tima, bayo, nxu fan en ma Ala batuma alo ε tan, nxu saraxane bama a xa xabu Asiriya mangana Esaraxadon waxatini, naxan faxi nxu ra be.” ³ Koni Sorobabeli nun Yosuwe nun Isirayila denbaya xunna bonne yi e yabi, e naxa, “En birin xa mi Ala Batu Banxin tima nxɔ Ala xa, nxu tan nan Alatala Batu Banxin tima a xa, Isirayilaa Ala, alo Perise yamanan mangan Kirusi a yamarixi nxu ma kii naxan yi.” ⁴ Nayi, yamanan muxune yi Yuda muxune tunnaxɔlɔ fɔlɔ e ma, e lu e magaxue, alogo e xa e yikala Ala Batu Banxin tideni. ⁵ E yi gbetin so manga gbeen kawandi muxune yii alogo e xa na wanla raxεtε xanbin na. Na yi liga keli Perise yamanan mangan Kirusi a mangayaan yanyin birin ma han

sa dəxə Dariyusi a mangayaan waxatina, Perise mangana.

Yamanan muxune yi Yuda muxune magi

⁶ Asuyerusu a mangayaan fələ waxatini, e yi kədin səbə Yuda kaane nun Yerusalən kaane xili ma. ⁷ Aratasərekəsi a mangayaan waxatini, Bisilan nun Mitiredati nun Tabele nun e lanfa dənxəne yi bataxin səbə Perise yamanan mangana Aratasərekəsi ma. Bataxin yi maxətə Arami xuini, a səbə Arami kaane səbənla nin.

⁸ Yamana kanna Rexun nun səbeli tiin Simisayi nan bataxin səbə Manga Aratasərekəsi xa Yerusalən kaane xili ma, e ito nan səbə singen, e naxa, ⁹ “Yamana kanna Rexun nun səbeli tiin Simisayi nan bataxini ito səbəxi e nun e lanfa dənxəne nun Din kaane nun Afarasataka nun Tarapele nun Afarasa nun Ereki nun Babilən kaane nun Suse kaane nun Deha kaane nun Elan kaane, ¹⁰ e nun yamanan bonne muxune, muxu gbeena Osinapari naxanye suxu a siga e ra Samari taane yi, e nun yiren naxanye Efirati baan sogegododen binni.” ¹¹ Na muxune nan bataxini ito səbə, e a rasiga Manga Aratasərekəsi ma, e naxa, “Manga Aratasərekəsi, i ya walikəen naxanye dəxi Efirati baan sogegododen binni, ne i xəntən. ¹² Mangana, a kolon a Yahudiyan naxanye kelixi i konni e fa nxu yə Yerusalən yi, ne taa murutəxi naxin nan tima. E mən yinna soma taan ma. E mən taan banxine bətən sama. ¹³ Mangan xa a kolon, xa e na taan ti, e yinna so a ma, e mi fa mudun fima sənən, e mi e xun sareن fima, na mi fama fandeni mangan na. ¹⁴ Anu, bayo nxu nxu dəgema i ya mangayani,

nxu mi nœ̄ tinqē muxune xa mangan nañaxu, nanara, nxu faxi xibaruni itoe ra i xœ̄n ¹⁵ alogo i ya muxune xa feene fœ̄sefœ̄se i benbane kœ̄dine kui yamanana fe taruxune sœ̄bœ̄xi dœ̄naxan yi. I a tōe mangane kœ̄dine kui fa fala taani ito findixi taa murutœ̄xin nan na, taan naxan muxune mangane nun yamanane tœ̄rœ̄ma, naxanye murutœ̄xi xabu waxati xœ̄nkuye. Taani ito kalaxi na nan ma fe ra. ¹⁶ Mangana, nxu a falama i xa nœ̄n, xa taani ito ti, yinna yi so a ma, na ma, i mi fa dœ̄de sœ̄te Efirati baan sogegododen binna yirene yi.”

¹⁷ Manga Arataserekesi yi yabini ito rasiga, a naxa, “Yamana kanna Rexun nun sœ̄beli tiin Simisayi nun e lanfa dœ̄nxœ̄n naxanye dœ̄xi Samari yamanan nun Efirati baan sogegododen binna yire gbœ̄tene yi, n bata ε̄ xœ̄ntœ̄n. ¹⁸ Ε̄ bataxin naxan nafaxi nxu ma, a bata xaran n yœ̄ε̄ xœ̄ri. ¹⁹ N bata feene xœ̄nfen yamarin fi, n bata a kolon fa fala taani ito murutœ̄ma mangane xili ma xabu waxati xœ̄nkuye, muxu murutœ̄xine nan e ra. ²⁰ Manga sœ̄nbœ̄mane lu nœ̄n Yerusalen yi, naxanye yi yamanan birin nœ̄xi Efirati baan sogegododen binni, mudun nun xun sareñ nun yamanani gidi saranna yi soma naxanye yii. ²¹ Na ma, ε̄ yamarin fi muxuni itoe e wanla xa dan alogo taani ito mœ̄n nama ti xa n tan mi yamarin fi. ²² Ε̄ nama feni ito xœ̄nbejin de, alogo tœ̄rœ̄n nama gbo ayi mangan ma.”

²³ Manga Arataserekesi a bataxin xaran nœ̄n yamaña kanna Rexun nun sœ̄beli tiin Simisayi nun e lanfaan dœ̄nxœ̄ne yœ̄ε̄ xœ̄ri tun, e yi siga Yahudiyane fema Yerusalen yi mafureñ, e sa danna sa e wanla ra nœ̄n nun yengeni. ²⁴ Nayi, Ala Batu Banxin

wanla yi dan Yerusalen yi han Perise yamanan mangan Dariyusi a mangayaan jee firindena.

5

Alaa Banxin wanla mɔn yifələ

¹ Nabi Xage nun Nabi Sakari, Yido yixeten yi nabiya falane ti Isirayilaa Ala xinli Yahudiyane xa naxanye yi Yuda nun Yerusalen yi.* ² Nayi, Selatili a dii xemən Sorobabeli nun Yosadaki a dii xemən Yosuwe yi keli, e Ala Batu Banxin ti fələ Yerusalen yi. Alaa nabine fan yi e malima. ³ Na waxatini, yamana kanna Tatenayi naxan yi Efirati baan sogegododen binna xun na, e nun Setara-Bosenayi nun e lanfane yi siga e fema, e yi e maxədin, e naxa, “Nde ε yamarixi a ε xa banxini ito ti e nun a yinna?” ⁴ E mɔn yi e maxədin, e naxa, “Muxun naxanye banxini ito tima, ne xili di?” ⁵ Koni, Ala yi a jəxə luxi Yahudiyane fonne xən. E mi wanli kala e ma alogo e xa sa dentəgena nde sa Dariyusi xa han e yi kədina nde sətə a ra lan wanla fe ma.

⁶ Baan binna yamana kanna Tatenayi nun Setara-Bosenayi nan kədin nasiga e nun e lanfane, yamana kuntigin naxanye yi Efirati baan sogegododen binna xun na. E kədini ito nan nasiga Manga Dariyusi ma. ⁷ Ito nan yi səbəxi, a naxa,

“Manga Dariyusi, Ala xa bəjə xunbenla fi i ma!

⁸ Mangan xa a kolon fa fala nxu bata siga han Yuda yamanani, siga han Ala Batu Banxini, Ala naxan gbo. Muxune a tima gəmə masolixine nan na, wudine yi sa yinne xuntagi. Wanla rabama a fajin

* **5:1:** Na feen mɔn səbəxi Nabi Xage 1.1 kui e nun Nabi Sakari 1.1 kui.

na, a mən mafuraxi e yii. ⁹ Nxu fonne maxədin nən, nxu naxa, ‘Nde ε yamarixi ε mən xa banxini ito ti?’ ¹⁰ Nxu mən yi e maxədin e xinle ma, nxu yi e yεεratine singe xinle səbe alogo nxu xa e fala i xa. ¹¹ E nxu yabixi ito nan na, e naxa, ‘Kore xənna nun bəxə xənna Alaa walikəne nan nxu ra. Ala Batu Banxini ito naxan tibata bu, nxu mən na tima nən. Waxati danguxine yi, Isirayila manga gbeena nde a ti nən, a yi a rajan. ¹² Koni nxu benbane to Ala raxələ, Ala Naxan Kore, Ala yi e sa Babilən mangan Nebukadanesari, Kalidi kaan sagoni. Na yi na banxin kala, a yi yamaan suxu, a siga e ra Babilən yi. ¹³ Koni, Kirusi a mangayaan nee singeni Babilən yi, Manga Kirusi mən yi Ala Batu Banxin ti feen yamarin fi. ¹⁴ Manga Kirusi mən yi seene birin tongo naxan yi Ala Batu Banxini nun a fələni, xəmaan nun gbeti fixəna. Nebukadanesari bata yi ne ba Ala Batu Banxini Yerusalən yi, a siga e ra a gbee ala batu banxini Babilən yi. Manga Kirusi nan e tongo, a yi e so Səsebasari yii, a naxan dəxə yamana kanna ra Isirayila yamanani. ¹⁵ A yi a fala a xa, a naxa, “Seni itoe tongo, i sa e sa Ala Batu Banxini Yerusalən yi. Ala Batu Banxin mən xa ti a funfuni.” ¹⁶ Na Səsebasari yi fa Ala Batu Banxin bətən sa Yerusalən yi. Xabu na waxatini han to, banxin mən tima, a munma rajan.’ ”

¹⁷ “Iki, xa a rafan mangan ma, muxune xa fe xənfenna ti Babilən mangana kədi ramaradeni alogo a xa kolon xa Manga Kirusi yamarin fi nən fa fala Ala Batu Banxin mən xa ti Yerusalən yi. Mangan mən xa a waxən feene fala nxu xa lan feni ito ma.”

6*Manga Dariyusi a yamarina*

¹ Nayi, Manga Dariyusi yi fe xɔnfenna yamarin fi lan Babilon kedi ramaraden ma. ² E yi sa kedi mafilinxina nde to Ekabatana manga taani Mede yamanani, a yi səbəxi naxan ma fa fala:

³ Manga Kirusi a mangayaan *ŋee* singeni, a yi yamarini ito fi Ala Batu Banxina fe yi Yerusalen yi, a naxa, “Ala Batu Banxin xa ti alogo saraxane xa ba a xa mənni, a xa bətən sa ki fəni. A xa mate ayi nəngənna yε tongue sennin, a yigbona nəngənna yε tongue sennin. ⁴ Gəmə gbeen masolixin bilin saxan xa dəxə e nun wudin sanja ma keden. Mangan nan wali sareñ fima. ⁵ Nebukadanesari xəma seene nun gbeti fixε seen naxanye tongo Ala Batu Banxini Yerusalen yi, a siga e ra Babilon yi, ne mən naxetəma nən e funfuni Ala Batu Banxini Yerusalen yi, e sa tongo dənaxan yi Alaa banxini.”

⁶ Nayi, Manga Dariyusi yi a səbə, a naxa, “Baan binna yamana kanna Tatenayi nun Setara-Bosenayi nun ε tan, e lanfane, yamana kuntigin naxanye dəxi Efirati baan sogegododen binni, feni ito mi ε matoxi. ⁷ ε tin Ala Batu Banxin wanla xa siga yεen na. Yahudiya yamana kanna nun Yahudiya fonne xa Ala Batu Banxin ti a funfuni.

⁸ N yamarini ito nan soma ε yii, ε sa Yahudiya fonne malima kii naxan yi Ala Batu Banxin tideni: Se sareñ naxanye bama mudun na sa keli Efirati baan sogegododen binni so mangan yii, ne xa so muxuni itoe yii, alogo wanla nama dan. ⁹ Naxan fan saraxa gan daxin na Ala yetagi, Ala Naxan Kore, tura bulanne nun kontonne nun yεxεe diñe e nun murutun nun fəxən nun manpaan nun

turena alo a yitaxi kii naxan yi Yerusalen saraxaraline xən, ε xa ne so e yii na kiini ləxə yo ləxə, ¹⁰ alogo e xa saraxa xiri fajine ba Ala xa naxan kore, e yi Ala maxandi mangan nun a diine xa. ¹¹ Awa, xa muxu yo falani ito kala, xalanbe keden xa botin a banxini, na kanna yi səti a dε, a banxin yi kala fefe. ¹² Ala naxan a xinla luxi Yerusalen yi, na Ala xa na kanna halagi naxan na n ma yamarini ito bejin a banxini ito kala, xa a findi mangan na hanma muxu yo. N tan Dariyusi bata yamarini ito fi, a xa liga a kiini.”

¹³ Nayi, yamana kanna Tatenayi naxan yi Efirati baan sogegododen binna xun na, e nun Setara-Bosenayi nun e lanfane birin yi na yamarin suxu Manga Dariyusi naxan nafaxi.

Ala Batu Banxin najan feen naxanaxana

¹⁴ Yahudiya fonne yi nə sətə banxin tideni, alo Nabi Xage nun Yido mamandenna Nabi Sakari a fala kii naxan yi. E yi banxin ti, e yelin, alo Isirayilaa Ala a yamari kii naxan yi e nun Kirusi nun Dariyusi nun Arataserekesi, Perise mangane. ¹⁵ Banxin yi rajan Ada kiken xi saxande ləxəni, Manga Dariyusi a mangayaan jee sennindeni. ¹⁶ Isirayila kaane nun saraxaraline nun Lewi bənsənna muxune nun muxu suxi dənxene yi Ala Batu Banxin nabi səwani. ¹⁷ E yi tura kəmə nun konton kəmə firin nun yəxəe dii kəmə naanin ba banxin nasarijan seen na, e nun kətə fu nun firin Isirayila kaane birin ma yulubi xafari saraxan na, lan Isirayila bənsənne yaten ma. ¹⁸ E yi saraxaraline fan dəxə lan e yəba kiin ma, e nun Lewi bənsənna muxune fata e yitaxun kiin na Yerusalen

yi Alaa wanla ra, alo a sebexi Musaa kedin kui kii naxan yi.

Halagi Tiin Dangu Loxon Sanla

¹⁹ Muxun naxanye sa kelixi konyiyani, ne yi Halagi Tiin Dangu Loxon Sanla* raba kike singen xi fu nun naaninde loxoni. ²⁰ Saraxaraline nun Lewi bənsənna muxune bata yi e bode rasarijan sanla xili yi, e birin yi sarijan. Lewi bənsənna muxune yi yəxee diine koe raxaba Halagi Tiin Dangu Loxon Sanla fe ra muxu suxi fonne birin xa, e nun e ngaxakeden saraxaraline xa, e nun e tan yeteen xa. ²¹ Muxun naxanye birin bata yi xete siyane fe sarijantarene fəxə ra, e yi Alatala fen, Isirayila Ala, ne nun Isirayila kaan naxanye xete sa keli konyiyani, e birin yi Halagi Tiin Dangu Loxon Sanla donseene don e bode xən. ²² E Buru Tetaren Sanla† raba səwani xi solofer, bayo Alatala bata Manga Asiriya bəjen masara a yi e mali Ala Batu Banxin wanli, Isirayila Ala.

7

Saraxaralina Esirasi

¹ Na feene dangu xanbini, Perise mangana Arataserəkəsi waxatini, Esirasi fan yi fa, Serayaadii xemena. Asari nan Seraya sətə. Xiliki nan Asari

* **6:19:** Halagi Tiin Dangu Loxon Sanla: Musaa waxatini, Ala fitina feen nafa nən Firawona yamaan ma, malekan yi fa e dii singene birin faxa koe kedenna ra. Koni, Isirayila kaane yi saraxa wunla xuya e banxine de wudine ma, saya malekan yi dangue xun ma. Na feen sanla ni ito ra. A mato Xərəyaan 12.1-13 kui. † **6:22:** Buru Tetaren Sanla: Yahudiyane yi burun donma leben mi yi saxi naxan yi xii solofer sanli ito bun. E sarijan kiina nde nan yi a ra. A mato Xərəyaan 12.15 kui.

sətə. ² Salun nan Xiliki sətə. Sadəki nan Salun sətə. Axituba nan Sadəki sətə. ³ Amari nan Axituba sətə. Asari nan Amari sətə. Merayoti nan Asari sətə. ⁴ Seraxaya nan Merayoti sətə. Yusi nan Seraxaya sətə. Buki nan Yusi sətə. ⁵ Abisuwa nan Buki sətə. Finexasi nan Abisuwa sətə. Eleyasari nan Finexasi sətə. Saraxarali kuntigin Haruna nan Eleyasari sətə. ⁶ Na Esirasi yi siga Babilən yi. Səbeli tiin nan yi a ra, naxan yi xaranxi Musaa sariyana fe ma ki fajni, Alatala, Isirayilaa Ala naxan soxi Musa yii. Mangan yi a waxən feene birin naba a xa, bayo Alatala, Isirayilaa Ala yi a fəxə ra. ⁷ Isirayila kaana ndee nun Lewi bənsənna muxuna ndee nun bəti baane nun kantan tiine nun walikəne Ala Batu Banxini, ne fan birin yi siga Yerusalən yi Manga Aratasərekəsi a mangayaan jee solofereden ma. ⁸ Esirasi yi fa Yerusalən yi mangana mangayaan jee solofereden kike suulunden ma. ⁹ A keli Babilən yi kike singen xi singe ləxəni, a sa so Yerusalən yi kike suulunden xi singe ləxəni, bayo a Ala yi a fəxə ra a fanni. ¹⁰ Esirasi bata yi Alatalaa sariyan xaran feen nun a suxu feen sa a bəjəni, a yi Isirayila yamaan xaran tənne nun sariyane ma.

Manga Aratasərekəsi a bataxina

¹¹ Manga Aratasərekəsi bataxini ito nan so Esirasi yii, saraxaraliin nun səbeli tiin naxan yi yamarine nun tənne səbəma, Alatala naxanye fala lan Isirayila fe ma. Mangan yi falani ito rasiga, a naxa, ¹² “Mangane mangana Aratasərekəsi naxa saraxaralina Esirasi xa, naxan yi Alaa sariyan kolon naxan kore: ¹³ N bata yamarin so i yii, yamaan naxan birin Isirayila yi, saraxaraline nun Lewi bənsənna muxune nun naxanye birin n ma

yamanani naxanye waxi siga feni Yerusalen yi, a lu e birin xa siga i faxo ra. ¹⁴ Mangan nun a kawandi muxu soloferene nan i rasigaxi Yuda nun Yerusalen yi alogo i xa siga i ya Alaa sariyan na i yii, i menna rakorosi xa na sariyan suxi. ¹⁵ I siga gbetin nun xemaan na mangan nun a kawandi muxune naxan jenigexi e xa ba saraxan na Isirayilaa Ala xa, naxan dɔxi Yerusalen yi. ¹⁶ I mɔn yi siga wure gbeti fixen nun xemaan na i na naxan sɔtɔ Babilon yi, e nun jenige ma saraxane yamaan nun saraxaraline naxanye bama e Ala Batu Banxin xa Yerusalen yi. ¹⁷ Na ma, i nɔe turane nun kontonne nun yexene sare nɛn na gbetin na, e nun seen naxanye birin lanma e findi bogise saraxane nun minse saraxane ra, i yi e ba ε Ala Batu Banxin saraxa ganden fari Yerusalen yi. ¹⁸ E nun i ngaxakedenne na naxan nagidi lan gbetin nun xema dɔnxene fe ma, ε na liga, alo ε Ala wama a xɔn kii naxan yi. ¹⁹ Seen naxanye so i yii ε Ala Batu Banxin nawali feen na, i fa ne ra Ala Batu Banxini Yerusalen yi. ²⁰ Ixa gbetin tongo mangana gbeti ramaradeni, i makoon naxan ma naxan lanjε se gbeteeye saren ma, i naxanye rawalima ε Ala Batu Banxini. ²¹ N tan Manga Arataserekεsi bata yamarini ito fi Efirati baan sogegododen binna gbeti ramarane birin ma. Saraxaralina Esirasi, sebeli tiin naxan Alaa sariyan xaranma, Ala Naxan Kore, na na naxan yo maxɔdin, ε xa a so a yii, ²² han gbeti fixen kilo wuli saxan, murutun kilo wuli tonge saxan, manpaan litiri wuli naanin, turen litiri wuli naanin e nun a na wa fɔxɔn xasabin naxan xɔn. ²³ Ala Naxan Kore, na naxan birin yamarixi, na birin xa liga a kiini

kore xənna Ala Batu Banxina fe yi, alogo a xələn nama godo mangana yamanan nun a muxune ma. ²⁴ Nanara, nxu a falama ε xa a ε nama mudun nun muxu dangumatən sareñ nasuxu saraxaraline nun Lewi bənsənna muxune nun bəti baane nun kantan tiine nun Ala Batu Banxi walikene nun Ala Batu Banxini ito muxu yo ra. ²⁵ I tan Esirasi, fata i ya Alaa fekolonna ra, a naxan fixi i ma, i xa kitisane dəxə naxanye kitin sə yamaan birin ma Efirati baan sogegododen binni, naxanye birin Alaa sariyan kolon. Naxanye mi a kolon, i ne xaran a ma. ²⁶ Naxan yo mi i ya Alaa sariyan suxu e nun mangana sariyana, na kanna yalagima nən, a faxa, hanma a kedi yamanani, hanma a yiiseene yi ba a yii, hanma a yi sa kasoon na.”

²⁷ Tantunna Alatala xa, en benbane Ala, naxan xaxinla fixi mangan ma, a yi binye sifani ito fi Ala Batu Banxin ma Yerusalən yi, ²⁸ a yi a hinanna yita n na mangan nun a kawandi muxune nun a kuntigi sənbəmane birin yətagi! Alatala to yi n sənbə soma, n ma Ala, n yi Isirayila kuntigine malan alogo nxu birin xa siga.

8

Esirasi fəxərabirane

¹ Denbaya xunne nun e fəxərabirane xinle səbəxin ni ito ra, naxanye bira n fəxə ra keli Babilən yi Manga Aratasərekəsi waxatini.

² Gerisəmi, Finexasi yixətəne yε,
Daniyeli, Itamara yixətəne yε,
Xatusi, Dawuda yixətəne yε,

3 Sekani a dii xemén Sakari, Parosi yixetene ye, e nun muxu keme tongue suulun nan yi a ra naxanye xinle yi sebexi, xemene gbansan.

4 Paxata-Moyaba yixetene ye, Seraxayaa dii xemena Eliyehowenayi e nun muxu keme firin, xemene gbansan.

5 Satu yixetene ye, Yaxasiyeli a dii xemén Sekani e nun muxu keme saxan, xemene gbansan.

6 Adin yixetene ye, Yonatan ma dii xemena Ebedi e nun muxu tongue suulun, xemene gbansan.

7 Elan yixetene ye, Atali a dii xemén Yesaya e nun muxu tongue solofera, xemene gbansan.

8 Sefati yixetene ye, Mikeli a dii xemén Sebadiya e nun muxu tongo solomasexe, xemene gbansan.

9 Yowaba yixetene ye, Yexiyeli a dii xemena Abadi e nun muxu keme firin muxu fu nun solomasexe, xemene gbansan.

10 Bani yixetene ye, Yosifi a dii xemén Selomiti e nun muxu keme tongo sennin, xemene gbansan.

11 Bebayi yixetene ye, Sakari, Bebayi a dii xemena e nun muxu moxjenen nun solomasexe, xemene gbansan.

12 Asagada yixetene ye, Hakatan ma dii xemén Yoxanan e nun muxu keme muxu fu, xemene gbansan.

13 Adonikami yixeten muxu donxene ye, Elifeleti nun Yeyiyeli nun Semaya, e nun muxu tongue sennin, xemene gbansan.

14 Bigiwayi yixetene ye, Yutayi nun Sakuru e nun muxu tongue solofera, xemene gbansan.

Xete fena Yerusalen yi

15 Baan naxan danguma Ahawa taan dexon, n yi muxuni itoe malan menni, nxu lu na xi saxan. Nyi

yamaan nun saraxaraline yεε to, koni n mi Lewi bɔnsɔnna muxu yo to e yε. ¹⁶ Nayi, n yi yεεratini itoe xili, Eliyeseri nun Ariyele nun Semaya nun Elanatan nun Yaribi nun Elanatan boden nun Natan nun Sakari nun Mesulan, e nun xaran tiine Yoyeribi nun Elanatan. ¹⁷ N yi e rasiga Manga Yido konni, naxan dɔxi Kasifiya yi, n yi a fala e xa e lanma e xa naxan fala Yido nun a ngaxakedenne xa Ala Batu Banxin walikeen naxanye yi dɔxi Kasi-fiya yi alogo e xa fa nxu fɔxɔ ra e nxu mali Ala Batu Banxini. ¹⁸ Bayo en ma Ala yi nxu malima, e yi fa Serebi ra nxu xa, xεmε xaxilimana Maxali yixεtene yε, Isirayilaa diin Lewi mamandenna nde, a tan nun a xunyεne nun a dii xεmεne, e muxu fu nun solomasεxε. ¹⁹ E mɔn yi fa Hasabi ra e nun Yεsay Merari yixεtene yε, e nun a ngaxakedenne nun a dii xεmεne, muxu mɔxεjε. ²⁰ E mɔn yi fa Ala Batu Banxin walikeen bɔnsɔn muxuna ndee ra muxu kεmε firin muxu mɔxεjε. Dawuda nun a kuntigine bata yi na bɔnsɔnna muxune sugandi naxanye yi walima Lewi bɔnsɔnna muxune fɔxɔ ra, ne birin xinle yi sεbεxi.

²¹ N yi a fala, a birin xa sunna suxu Ala yεtagi Ahawa baan dεxɔn, alogo a xa lu nxu xɔn sigatini nxu nun nxɔ diine nun nxɔ seene birin. ²² N yi yagima nεn a faladeni mangan xa a xa sofane nun soo ragine bira nxu fɔxɔ ra e yi nxu ratanga nxu yaxune ma kira yi, bayo nxu a fala nεn mangan xa, nxu naxa, “Nxɔ Ala muxune birin malima naxanye a fenma, koni a xɔlɔn luma nεn muxune ma naxanye e mεma a tan na.” ²³ Nxu sunxi na nan ma, nxu yi Ala maxandi, a yi nxu yabi. ²⁴ N yi saraxarali kuntigin muxu fu nun firin sugandi

Serebi nun Hasabi e nun e ngaxakedenne, muxu fu. ²⁵ N yi gbeti fixεn yate e yεε xɔri, e nun xεmaan nun seene, mangan naxanye ba e nun a kawandi muxune nun a kuntigine nun Isirayila kaan naxanye birin yi na lan en ma Ala Batu Banxina fe ma. ²⁶ N yi gbeti fixεn kilo wuli mɔxɔŋε so e yii, e nun gbeti fixε seen naxanye yi lanŋε kilo wuli saxan ma e nun xεmaan kilo wuli saxan, ²⁷ nun igelengenna xεma dixin mɔxɔŋε naxanye yi lanŋε kilo solomasexε ma e nun sula xuruxi goron firin naxanye yi fan alo xεmana. ²⁸ N yi a fala e xa, n naxa, “E bata findi Alatala gbeen na, seni itoe fan bata rasariŋan Ala gbeen na. Gbeti fixεni ito nun xεmaan findixi jεnige ma saraxan nan na Alatala xa, en benbane Ala. ²⁹ E liga ε yeren ma, ε yengi dɔxɔ itoe xɔn ma han ε sa e yiliga kuntigine nun Lewi bɔnsɔnna muxune yetagi, e nun Isirayila denbaya xunne Alatala Batu Banxini konkone kui Yerusalεn yi.” ³⁰ Saraxaraline nun Lewine yi gbeti fixεn nun xεmaan nun seene rasuxu naxanye bata yi yiliga alogo e xa rasiga Yerusalεn yi en ma Ala Batu Banxini.

³¹ Nxu yi keli Ahawa baan dε siga Yerusalεn yi kiken xi fu nun firinna ma. En ma Ala yi lu nxu xɔn, a yi nxu ratanga nxu yaxune nun fe naxin sifan birin ma kira yi. ³² Nxu to so Yerusalεn yi, nxu yi nxu matabu xi saxan. ³³ Xi naaninde lɔxɔni, gbetin nun xεmaan nun seen naxanye yiliga nxɔ Ala Batu Banxini, ne yi so saraxaraliin Yuriyaa dii xεmεn Meremoti yii. Finexasi a dii xεmεna Eleyasari yi a fεma e nun Yosabadi a dii xεmεn Yosuwe e nun Binuwi a dii xεmεn Nowadi, Lewi bɔnsɔnna muxune. ³⁴ E to e birin yate, e yi e yiliga,

e yi e birin malanxin binyen xasabin s_εb_ε. ³⁵ Muxu suxi fonne, naxanye fa sa keli konyiyani, ne yi tura fu nun firin ba saraxa gan dixin na Isirayila Ala xa Isirayila kaane birin ma fe ra, e nun konton tongue solomanaanin e nun sennin, e nun y_εx_εe tongue solofera e nun solofera. E m_ən yi k_ət_ə fu nun firin ba yulubi xafari saraxan na. Ne birin saraxa gan dixin na Alatala xa. ³⁶ Na xanbi ra, e yi mangana yamarine rali mangan bund_əx_əne ma, e nun Efrati baan sogegododen binna yamana kanne, ne yi yamaan mali lan Ala Batu Banxina feene ma.

9

Naxalan xəjnene futu fena

¹ Na _ŋan xanbini, kuntigine yi fa n f_εma, e yi a fala, e naxa, “Isirayila yamaan nun saraxaraline nun Lewi b_əns_ənna muxune mi e makuyaxi siya gbetene muxune ra. E fe x_əsixin ligama alo Kanan kaane nun Xitine nun Perisine nun Yebusune nun Amonine nun Moyaba kaane nun Misiran kaane e nun Amorine. ² Bayo, e bata ne dii temene futu e yet_ε xa e nun e dii xemene xa, e b_əns_ən sarijanxin sunbu e rabilinna siyane muxune ra. Kuntigine nun kitisane nan singe na tinxitareyaan ligaxi.”

³ N to na m_ε, n yi n ma domani b_ə n ma, n yi n xunsexene nun n d_ε xabene mata, n sunuxin yi d_əx_ə. ⁴ Naxanye birin yi gaxuxi Isirayila Alaa falan y_εε ra, ne birin yi d_əx_ə n nabilinni lan na muxune tinxitareyaan ma naxanye sa kelixi konyiyani. N tan sunuxin yi lu d_əx_ə han _ŋinbanna saraxa ba waxatini.

⁵ Ninbanna saraxa ba waxatini, n yagixin yi keli, n ma dugini bəxi, n yi n xinbi sin, n yi n yiine ti Alatala, n ma Ala xa, ⁶ n yi Ala maxandi, n naxa, “N ma Ala, n yagixi, n mi nœ n xunna raketɛ i tan n ma Ala yetagi, bayo nxə fe naxin bata gbo ayi nxu xun ma. Nxu yulubine bata te han kore. ⁷ Xabu nxu benbane waxatini han to, nxu findixi yulubi rabane nan na, nxə yamaan yi haken liga. Nanara, nxu tan nun nxə mangane nun nxə saraxaraline findixi konyine ra manga xənəne bun, yəngən nun susun nun halagin nun yagini, alo a kii naxan yi to. ⁸ Koni, Alatala, nxə Ala, i baxi hinande nxu ra iki, i yi nxu tan ndee lu e nii ra, i yi luden so nxu yii yire sarijanxini, alogo nxə Ala xa nxu yəne rabi, a yi nxu nii yifan nxu ma nxə konyiyani. ⁹ Hali konyin to nxu ra, i tan nxə Ala mi nxu rabejinxi nxə konyiyani. I bata hinan nxu ra Perise mangan yetagi, i nxu lu nxu nii ra, alogo nxu xa Ala Batu Banxin ti, dənaxanye kalaxi nxu yi mənne yitɔn, i yi matabuden fi nxu ma Yuda nun Yerusalən yi. ¹⁰ Nxə Ala, nxu fa nanse fale i xa na xanbi ra? Nxu bata nxu mə i ya yamarine ra, ¹¹ i bata a fala nxu xa fata nabine ra, i ya walikəne, i naxa, ‘E soma yamanan naxan yi, ε dəxəa yi, yamana xəsixin nan na ra na yamanane muxune kewali xəsixin xeŋn, e bata yamanan birin nafe e fe xəsixin ra. ¹² Nayi, ε nama ε dii təmene fi e dii xəmene ma, ε nama e dii təmene fan fen ε dii xəmene xa. ε nama lanna raso ε nun ne tagi, ε nama e mali e xa herin sətɔ. Nayi, ε senben sətɔma nən, ε yamanan muxune yi donse fajine don, ε mən yi yamanan lu ε diine xa e keɛn na han habadan! ¹³ Nxə Ala, na feene birin nxu sətɔxi nən amasətɔ nxə fe xəsixinе nun nxə yulubi

naxine xən. Koni, i mi nxu saranxi nxə fe naxine ra alo a yi lan kii naxan yi, i mən bata tin nxu xa lu nxu nii ra. ¹⁴ Nxu lan nxu mən xa lu i ya yamarine kale ba? Nxu lan nxu xa bira na yamanan muxune fəxə ra naxanye fe xəsixini? I ya xələn mi gode(nxu ma ba, a yi nxu raxəri, muxu yo mi lu? ¹⁵ Alatala, Isirayilaa Ala, i tinxin, bayo nxu mən nxu nii ra to. Nxu tan nan ito ra i yetagi nxu nun nxə yulubine, muxu yo mi yi nəe luyə a nii ra i yetagi.”

10

E yi e siya gbətə naxanle kedi

¹ Esirasi yi xinbi sinxi waxatin naxan yi Ala Batu Banxin yetagi, a wugama, a Ala maxandima a ti e yulubine ra, Isirayila kaane yi e malan a fəma, xəməne nun naxanle nun diidine, yamaan birin yi lu wuge. ² Nayi, Yəxiyeli a dii xəmən Sekani Elan xabilani, na yi falan tongo, a yi a fala Esirasi xa, a naxa, “Nxu bata tinxintareyaan liga en ma Ala yee ra yi, nxu yi naxalan xəjəne futu, naxanye yi findixi siya gbətə muxune ra. Hali na, yigin mən Isirayila ma lan na feen ma. ³ En na naxanle nun e diine kedi, en layirin xidi en nun Ala tagi, alo n kanna a falaxi kii naxan yi en nun naxanye birin xuruxurunma en ma Alaa yamarine ra. En xa a liga alo sariyana a falaxi kii naxan yi. ⁴ Keli, bayo feni ito i tan nan matoxi. Nxu birama nən i fəxə ra. I wəkile, i a liga.”

⁵ Nayi, Esirasi yi keli, a yi saraxarali kuntigine nun Lewine nun Isirayila kaane birin nakələ, a baxi naxan falade, e birin xa na liga. E yi e kələ a xa. ⁶ Na xanbi ra, Esirasi yi mini Ala Batu

Banxini, a yi siga Eliyasibi a dii xemən Yehoxanan ma banxini. A to yi menni, a mi donse don, a mi ige min, bayo a yi sunuxi muxu suxi fonne tinxintareyana fe ra.

⁷ E yi yamarin nawanga Yuda nun Yerusalen birin yi, naxan yi a falaxi a muxu susine birin xa e malan Yerusalen yi. ⁸ Naxan yo mi fa benun xi saxan, a yiiseene birin nasuxuma nən a ra, a tan yeteeen yi kedi yamaan yε alo kuntigine nun fonne a falaxi kii naxan yi.

⁹ Yuda nun Bunyamin xemene yi e malan Yerusalen yi na xi saxanna bun ma. Kike solomasexeden xi məxəjənən nan yi a ra. Yamaan birin yi malanxi yama malandenı Ala Batu Banxin yetagi, e gaxuxin xuruxurunma lan na feen ma, e nun tulena fe ra. ¹⁰ Saraxaralina Esirasi yi keli, a naxa, “Ə bata tinxintareyaan naba ε to naxalan xəjəne dəxi, ε mən yi Isirayila yamaan findi yulubi tongone ra. ¹¹ Iki, ε ti ε yulubine ra Alatala yetagi, ε benbane Ala, ε yi a sagoon liga! Ə masiga yamanan muxune nun naxalan xəjəne ra.” ¹² Yamaan birin yi yabin ti e xuini texin na, e naxa, “Ən! Nxu lanma nən nxu a liga alo i a falaxi kii naxan yi. ¹³ Koni yamaan gbo, tule waxatin na a ra. Nxu mi nəe luyə tandeni be, bayo xi keden hanma xi firin wali xa mi ito ra, muxu wuyaxi bata yulubin liga feni ito yi. ¹⁴ Nxə kuntigine xa lu be yamaan birin xinla ra. Naxanye birin naxalan xəjəne dəxi nxə taane yi, ne xa fa waxati saxine ma, e nun taan fonne nun taan kitisane, e yi na feen sa a kiini han Ala xələ gbeen yijan, a makuya en na lan feni ito ma.”

¹⁵ Koni, Asahəli a dii xemən Yonatan nun Tiki-

waa dii xəmən Yaxasiya yi na feen yəngə. Lewi bənsənna muxuna nde Sabetayi nun Mesulan yi ne mali. ¹⁶ Koni muxu susi fonne yi tin Esirasi a falan ma. Saraxaralina Esirasi yi denbaya xunna ndee sugandi denbaya yəen ma, e yi e birin xinla fala. E yi dəxə na kike fuden ləxə singen ma alogo e xa na feen mato. ¹⁷ Kike singen ləxə singen ma, e yi yelin xəməne kitin sə naxanye birin naxalan xəjəne dəxə.

Yulubitəne

¹⁸ Saraxaraline yə, naxanye naxalan xəjəne dəxə, ne nan itoe ra:

Yosadaki a dii xəmən Yosuwe nun a xunyəne xabilan muxune yə, Maaseya nun Eliyeseri nun Yaribi e nun Gedali. ¹⁹ E yi a ragidi a e xa e mə e naxanle ra, e yi kontonna ba yangin saraxan na e yulubina fe ra.

²⁰ Imeri xabilani, Xanani nun Sebadiya.

²¹ Xarimi xabilani, Maaseya nun Eli nun Semaya nun Yəxiyəli e nun Yusiya.

²² Pasaxuri xabilani, Eliyowenayi nun Maaseya nun Yisimayəli nun Natanəli nun Yosabadi e nun Elasa.

²³ Lewi bənsənna muxune yə, Yosabadi nun Simeyi nun Kelaya naxan mən xili Kelita e nun Petaxi nun Yuda e nun Eliyeseri.

²⁴ Bəti baane yə Lewi bənsənni, Eliyasibi.

Də kantanne yə Lewi bənsənni, Salun nun Telemi e nun Yuri.

²⁵ Isirayila kaa gətəye: Parosi xabilani, Ramiya nun Isiya nun Malakiya nun Miyamin nun Eleyasari nun Malakiya e nun Benaya.

²⁶ Elan xabilani, Matani nun Sakari nun Yεxiyεli nun Abidi nun Yeremoti e nun Eli.

²⁷ Satu xabilani, Eliyowenayi nun Eliyasibi nun Matani nun Yeremoti nun Sabadi e nun Asisa.

²⁸ Bebayi xabilani, Yehoxanan nun Xananiya nun Sabayi e nun Atalayi.

²⁹ Bani xabilani, Mesulan nun Maluku nun Adaya nun Yasubu nun Seyala e nun Yeremoti.

³⁰ Paxata-Moyaba xabilani, Adana nun Kelala nun Benaya nun Maaseya nun Matani nun Besaleli nun Binuwi e nun Manase.

³¹ Xarimi xabilani, Eliyeseri nun Yisiya nun Malakiya nun Semaya nun Simeyən ³² nun Bonyamin nun Maluku e nun Semaraya.

³³ Xasun xabilani, Matenayi nun Matata nun Sabadi nun Elifeleti nun Yeremayi nun Manase e nun Simeyi.

³⁴ Bani xabilani, Maadayi nun Amirama nun Yuweli ³⁵ nun Benaya nun Bedeya nun Keluhi ³⁶ nun Waniya nun Meremoti nun Eliyasibi ³⁷ nun Matani nun Matenayi nun Yaasu ³⁸ nun Bani nun Binuwi nun Simeyi ³⁹ nun Selemiya nun Natan nun Adaya ⁴⁰ nun Makanadebayi nun Sasayi nun Sarayi ⁴¹ nun Asareli nun Selemiya nun Semaraya ⁴² nun Salun nun Amari e nun Yusufu.

⁴³ Nebo xabilani, Yeyiyεli nun Matitiya nun Sabadi nun Sebina nun Yadai nun Yoweli e nun Benaya.

⁴⁴ Ne birin bata yi naxalan xɔŋene dəxə nun, ndee bata yi diine bari.

Kisin Kiraan Kitabuna

**The Holy Bible in the Yalunka language of Guinea.
La Sainte Bible en langue Yalunka avec le titre: «Kisin
Kiraan Kitabuna» Publié par Traducteurs Pionniers
de la Bible en collaboration avec la mission MCA à la
Préfecture de Faranah, République de Guinée 2012**

**Copyright du text: © 2012—Traducteurs Pionniers de
la Bible. Cette création est mise à disposition selon le
Contrat Paternité-Pas d'Utilisation Commerciale-Pas
de Modification 3.0 Unporteddisponible en ligne
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/> ou
par courrier postal à Creative Commons, 171 Second
Street, Suite 300, San Francisco, California 94105, USA.**
copyright © 2012 Pioneer Bible Translators

Language: Yalunka

Translation by: Pioneer Bible Translators

..

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-06-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

47153269-13a8-5fdd-8537-530b29da9f78